

etičnih in gospodarskih nagibov za ravnopravnost žene, se sramujemo dela!¹⁾ In vendar so med nami koleginje ga. —ka, ki si morajo ob manjši plači ravnotako kakor on služiti svoj kruh; med nami je takih, ki si z velikimi žrtvami pritrgajo toliko, da lahko pojdejo na dunajski pedagogij študirat — emancipacije; takih, ki se pri pošti in telegrafu, v zasebnih pisarnah, povsod zapostavljene za moškim, pošteno trudijo za svoj vsakdanji kruh; pisateljic, ki od pisateljevanja, dasi ne sijajno, vendar pošteno živijo, — in kljub temu nam je g. —k zalučal v obraz, da se ves naš sloj sramuje dela!

Hočemo biti učene! Da, to je res, tega se ne sramujemo, a ne iščemo učenosti pri takih sofistih in lažnjivcih, kakor je g. —k, ampak na virih resnice.

Vse kritikujemo... Verjamemo, da je g. —k ženska kritika, da si ni sistematična, ker ni delo superijornega moškega duha, precej neprijetna, a take smo in ostanemo me emancipiranke!

Sramujemo se baje tudi rodnega jezika. To nam mora g. —k še le dokazati. Ako bi pa večkrat še čitale v mili slovenščini take gluposti kakor njegovo »važnost ženske vzgoje«, je že mogoče, da se tudi to zgodi!

Ples in telovadba! Jaz, za se, ne plesem, vem pa, da so plesale punce že pred »emancipacijo« rimske dobe; tudi telovadile so pred Rimljankami že Grkinje, zlasti v Šparti, torej tudi to ni zasluga ali krivda emancipacije.

G. —k, ki je tako temeljito podkovan v zgodovini starega veka, našel bi tudi v srednjem veku »emancipirank«, kakor jih on imenuje, podobnih razuzdanim rimskim damam. Morda je že kaj slišal o nekem Vinfridu, ki je leta 741. bridko tožil, da si drže frankovski dijakoni po več — pri-

ležnic... Morda je slišal tudi kaj o Karolu »Velikem« — proglašenem svetniku, in o Ludviku »Pobožnem« in o krasnih vzgledih, ki sta jih dajala glede nravnosti. Morda je tudi čul, da je bilo na katoliških koncilih večkrat po več tisoč prostitutk in da je na tisoče teh nesrečnic spremljalo svete križarske vojske! To so bile same »emancipiranke« v Vašem smislu, g. —k! Hic Rhodus, hic salta!

Tako smo prišli do konca. V celem članku, lucus a non lucendo —, s katerim g. —k nikakor ni pokazal pravega pomena žene — ampak le svojo sofistiško umetnost ali pa velikansko neumnost — našli smo le eno besedo, ki nam ugaja: h i n a v s t v o ! Punktum.

* * *
»Rdeči prapor«¹⁾ se je v svoji številki od 19. julija ves nervozen obregnil ob naš članek »Prostitucija«. Neki g. a—b. je našel namreč v tem članku »poleg raznih po dobrih viših posnetih podatkov« »toliko pomot«, da si je štel v najnujnejšo dolžnost, te pomote popraviti. G. a—b. pa je te »pomote« presneto slabo popravil, kajti mesto da bi bil naše trditve z dokazi ovrgel in dokazal nasprotno resnico, je rabil le obče indignirane fraze in sofisterije. Pred vsem pa se g. a—b. odlikuje v podtikanju. No, mi bi na to nestvarno zaletavanje g. a—b. ne reagirali, ker leži odgovor za vsakega, ki čita naš list, takorekoč na dlani. A naš molk bi marsikdo lahko smatral tudi drugače, t. j. tako, kakor da nas je g. a—b. prepričal, da smo se v onem članku res motili. Zato na kratko malo pojasnila gu. a—b.!

G. a—b. si takorekoč samo hladi usta ter nas skuša poučevati o stvareh, o katerih smo si že dolgo na jasnem, kar bi lahko vedel tudi g. a—b., ako bi čital naš list. Tako smo n. pr. že opetovano izrekli svoje mnenje o današnji morali ter jo tudi v spornem članku brez ovinkov

¹⁾ Emancipacija vendar gre za tem, da našemu spolu pribori priložnost za delo in s tem neodvisnost!

Op. ur.

¹⁾ Ta del je pisan v uredništvu.

obsodili. Seveda pa nismo kar nič uverjeni o tem, da bi se morala človeške družbe vzdignila le tedaj oziroma že tedaj, ko bi se sveta izginila razlika stanov. To je puhla fraza, ki mislečemu človeku ne more imponirati. G. a—b. nam je tudi pozabil povedati, kako si prav za prav predstavlja to oguljeno »enakost« in pozabil tudi povedati, kdaj in kako jo dosežemo.

A vzemimo, da človeštvo res kdaj pride do splošne gmotne enakosti — kdo nam je porok, da bo splošno gmotno blagostanje v človeku zatrl vse njegove zle instinkte in sosebno spolno razuzdanost? Zgodovina in vsakdanja izkušnja nas poučujeta, da gmotno blagostanje samo na sebi človeka nikakor ne dela dobrega t. j. moralnega; k temu človek potrebuje vzgoje, potrebuje idealov, potrebuje moralnih načel. Temu mora pritrditi vsak razsoden človek, ki ni materijalist in ne smatra telesnega uživanja za edini smoter človeškega življenja. Ga. a—b. ogorčenost proti izrazu »čistost« vsekako jako diši po takem materijalizmu. G. a—b. namreč pravi, da beseda »čistost« označuje spolno občevanje kot samo po sebi nečisto, kar je »hinavski absurdum«, katerega treba s koreninami iztrebiti. Iz teh in nadaljnjih besed g. a—b. se nikakor ne da spoznati za gotovo, ali priznava sploh kak mraven zakon v spolnem občevanju ali ne. Iz njegovega nasprotstva proti zakonu v sedanji obliki, ali bolje proti neločljivosti zakona, se da sklepati, da je za takozvano svobodno ljubezen. Načelo te svobodne ljubezni pa dovoljuje, da moški ali ženska, kolikorkrat hočeta, premenita svojega tovariša v spolnem občenju ter se združita v isti smoter z drugimi, kakor se to godi v svobodni naravi t. j. v živalstvu. To pa je z ozirom na etično vrednost človekovo absurdnost non plus ultra, ali direktnije: prostitucija v novi obliki.

Da, dragi g. a—b., naše načelo je in ostane nerazdružljiv zakon, ali če hočete,

večna ljubezen. Vsako spolno občevanje, ki nima tega načela, nam je nečisto, nemoralno. Spolni nagon sam po sebi pa nam nikakor ni nečist, kakor ni želja po jedi in pijači požrešnost; nečisto je spolno občevanje v onih slučajih, kadar ne temelji v etičnem čutu ljubezni. Pa o tem prihodnjič v posebnem članku.

Torej, g. a—b., mi ponovno priznavamo, da je revščina velika pospeševalnica obrtne prostitucije — a samo s strani žensk! Ponovno pa tudi povdarjamo, da se mej prostitutkami nahaja dovolj žensk, katerih nikakor ni beda prignala v propast, marveč kriva vzgoja, ali z drugo besedo moralna propalost, želja po razkošnem življenju, po flirtu, nagon k lenačenju itd. Ko bi bila revščina edini, glavni vzrok prostitucije, bila bi popolna uganjka dejstvo, da morajo trgovci z dekleti še vedno rabiti razna sleparstva in laži, da dobe novega blaga, o tem, ko je še toliko in toliko žensk prisiljenih po revščini, da si služijo dovolj grenki vsakdanji kruh kot služkinje ali delavke v tovarnah, magacinih, rudokopih, pri zidarjih ter sploh v najnižjem, najtežjem in najslabše plačanem delu.

Tudi te ženske se sicer v velikem številu udajajo možkim pred ali izven zakona, a to ne za denar, marveč iz ljubezni, in morda bolje: iz lakomišljenosti in zaupljivosti, in le prečesto se dogaja, da so te ženske tudi v gmotnem oziru izkoriščane in izrabljane od svojih ljubimcev. Resnica pa je tudi, da je mej delavskim ženstvom mnogo žen in deklet, ki se zavedajo svojega dostojanstva in se več ali manj lepo zahvaljujejo za razne zgolj ljubimske ponudbe od strani moških. — Potem pa smo mimogrede omenili, da po naši sodbi k prostituciji spada vsako spolno občevanje, ki ni utemeljeno v ljubezni. Seveda imamo mi o ljubezni malo drugačne kočljivejše pojme nego jih kaže g. a—b. Od tod menda tisto inače nerazumljivo naglašanje in

besedičenje o moralizovanju in sanjarenju oziroma pomotah. No, g. a—b. naj vé, da tudi mi smatramo tozadevne svoje nazore za prave, a njegove za pogrešene — kakor se nam sploh socijalno demokratična načela in dejanja ne zde nezmotljiva. Socijalnih demokratov tudi ne mislimo zaprositi za pomoč v boju proti prostituciji, kajti njim ne kaže stopiti v ta boj, ako hočejo, da se vrsta njih pristašev in istih slepa pokorščina in slepo sledenje za voditeljstvom izdatno in nevarno ne skrči.

Sicer pa je gu. a—b. morda tudi znano, da je eden izmed onih mnogoštevilnih zdravnikov, ki so se izrekli o prostituciji, trdil, da bi se moški ne hoteli odreči prostituciji, tudi ko bi bila odpravljena vsa revščina sveta kot vzrok iste, ter bi bili raje pripravljeni, jemati v zakon propale ženske...

G. a—b. nam tudi podtika stvari, katerih ni v spornem članku. Pravi namreč, da hoče naš članek dokazati, da je prostitucije kriva glavno možka pohota, docim pravi naš članek doslovno:

»Glavni vzrok vsake prostitucije in pred vsem »obrtne« — o kateri edini bodi tu govora — je nedvomno kriva vzgoja moških in ženskih.« V tem zmislu se vrši tudi vse nadaljno dokazovanje o vzrokih in posledicah obrtnosti prostitucije. Torej: ali g. a—b. našega članka ni v celoti prečital ali pa nam iz kakoršnihkoli vzrokov in iz kakoršnihkoli namenov podtika omejenost in neumnost. Tak način debatiranja pa najmanj ni resen. Naravnost bedasta pa je začetna opazka o »po dobrih virih posnetih podatkih.« Kaj hoče g. a—b. s tem reči? Ali, da on in vsi socijalno demokratični pisatelji črpajo podatke, katerih njihovi spisi kar mrgole — iz svoje osebne izkušnje, torej da so živeli od nekdaj in povsod oz. da so vsevedni? Taka malenkostnost ni najboljšo znamenje za resno in globoko prepričanje onega, ki hoče nasprotniku

dokazati bitstvene pomote njegovega prepričanja. Na druge sofisterije, fraze in podtikanja v g. a—b. članku ne reagiramo. Kdor čita naš list, bo si lahko sodbo napravil sam, v »luft« pa ne maramo govoriti. Povemo le še to, da nikakor nismo voljni prostituciji pustiti svobodnega polja vse dotlej, da pride zaželjeni vek polne enakosti in svobode. Prvič nam manjka vera v to teorijo in še bolj v nje uresničenje, drugič pa nam je žal vsake posamezne žrtve prostitucije.

Kar se slednjič tiče opazke, da je naše moraliziranje in neuspešno delovanje naravnost škodljivo, ker »odbija ljudi, ki se navdušujejo za kako stvar, pa ne dožive nikdar koraka naprej« — lahko bi, ako bi hoteli biti zlobni, primenili iste besede — mutatis mutandis — na delovanje in uspehe socijalnih demokratov...

Isto velja glede passus-a o »lepih besedah«. Zakaj pa socijalni demokrati nimajo poguma, da bi od »lepih besed«, tiskanih in govorjenih, prešli k propagandi z dejanji?

BOJ PROTI ALKOHOLU. SESTAVILA NADA. TRST.

Hvaležni moramo biti Slovenkam, zbranim okrog našega lista, da so si poleg boja proti prostituciji zapisali na prapor tudi boj proti alkoholu. Prva in poslednji sta med seboj v ozki, vzročni zvezi, in tudi alkoholizem je utemeljen v nezdravih socijalnih razmerah.

Seveda se pa moramo na drugi strani bati, da si je »Slovenka« s tem sklepom nakopala na glavo še več hudih sovražnikov, nego jih je izzval na pozorišče njen boj — žal samo z »lepimi« besedami — proti prostituciji. Moški svet je pač tak, da nasprotuje vsakemu, ki se drzne lotiti njegovih navad...